

Μόλις έξι χρόνια πριν το κλείσιμο δύο αιώνων από το 1821, μια πρόχειρη αναδρομή, αρκεί προκειμένου να συνειδητοποιήσουμε πόσο σημαντικό ιστορικό γεγονός υπήρξε η επανάσταση. Η δεύτερη σκέψη έχει να κάνει με το ημιτελές έργο της. Μπορεί ο τόπος να αποτίναξε τον Τουρκικό ζυγό αλλά, μοιραία, χρεώθηκε με άλλους. Αυτή άποψη είναι ιδιαίτέρως επίκαιρη στις μέρες μας.

Ταυτόχρονα όμως, μας θυμίζει πόσο μικρό χρονικό διάστημα για την ιστορία της Ελλάδας, είναι οι δύο αιώνες. Αν σκεφτούμε, ότι η σημερινή παντοκράτειρα, η παγκόσμια Αμερικάνικη αυτοκρατορία, αλώβητη από επιθέσεις στο χώρο της (εξαιρουμένης της 7ης Δεκ. του '41 και της 11ης Σεπ. του '01), μετρά μόλις 238 έτη ιστορίας γίνεται σαφές το Ελληνικό ιστορικό βάθος.

Η εξέγερση του '21 συνέβη κόντρα στη λογική. Εξερράγη και κόντρα σε αρκετά και ισχυρά Ελληνικά ή ακόμα Χριστιανικά συμφέροντα. Έχουμε την ομολογία του μπάριμπα Γιάννη

Σκαρίμπα:

«...Το Πατριαρχείο το αφόρισε. Οι πρόκριτοι και οι Ιεράρχες το χλεύασαν. Ο Καποδίστριας του γύρισε τις πλάτες του. Ο Κοραΐς μας το μυχήρισε. Ο Καραντζάς, ο Μαυροκορδάτος και ο Ιγνάτιος το ξεπούλαγαν στους ξένους..»

Ήταν όμως και διττή, κατά το πως το εξέφρασε και ο Δημήτρης Φωτιάδης πριν 40τόσα χρόνια:

«...Δύο ήταν τα Εικοσιένα: το ένα του λαού και των πιο προοδευτικών ανθρώπων εκείνου του καιρού, το άλλο των κοτζαμπάσηδων, και των πολιτικάντηδων. Του πρώτου οι ρίζες αντλούνε τους χυμούς του από τα «Δίκαια του ανθρώπου» του Ρήγα Βελεστινλή, πάνω στο άλλο πέφτει βαρύς ο ίσκιος της «Πατρικής Διδασκαλίας» του Μακαριώτατου Πατριάρχη της Αγίας Πόλης της Ιερουσαλήμ Κυρ – Άνθιμου – ή πιο σωστά του Γρηγορίου...»

Το '21 πάντως, όπως και κάθε ξεχωριστή σελίδα της Ιστορίας μας, αποτελεί το καλύτερο μάθημα για την κατανόηση του Σήμερα. Όπως σπαραξικάρδια σημειώνει ο Θάνος Φιλικός, της στρατιωτικής δικτατορίας μεσούσης, τον Μάρτιο του 1971, στο περιοδικό «Δημιουργίες» τ. 11 – 12:

«...άδειασαν την πατρίδα και την ελευθερία της τόσο, που καμιά φορά, Θεός συγχωρέσει μας, μισούσαμε και την πατρίδα και την ελευθερία.»

Επιστρέφουμε στον Σκαρίμπα που, 44 χρόνια νωρίτερα, ολοκλήρωνε τον πρώτο του «τόμο», με τίτλο «το '21 και η αλήθεια», με τρόπο πιο μεστό, πιο Ελληνικό και πιο επαναστατικό από πολλούς άλλους επίσημους λόγους:

«Παιδιά τελείωσα. Κλείνω την αυλαία. Ταπεινό το βιβλίο μου, λαουτζίδικο. Που είναι οι χρυσόδετες «Τριλογίες» του κ. Κ. Τσάτσου και οι πολύτομοι φιλοσοφικοί Νιαγάρες του κ. Γρ. Κασιμάτη. Μικρό, σαν 'να κοχύλι του γιαλού, που αν στ' αφτί σου το ζυγώσεις, θ' ακουρμαστείς μέσα του όλην τη βουή του '21. Θ' ακούσεις εκεί τ' αλογοπέταλα και τη βροντώδικη ιαχή του Κολοκοτρώνη «Ίτε παίδες Ελλήνων», τα φτερωτά θούρια του Ρήγα του Βελεστινλή. «Ως πότε παλικάρια» Θ' ακούσεις τους κτύπους της καρδιάς τουνού του έθνους καρδιάς που (παρά του «αττικίζοντας», τον 6ο στόλο και τα θαύματα της Μεγαλόχαρης) δεν έπαψε να πάλλει από τρεις χιλιάδες χρόνια»

Είναι πελώριο του μήνυμα του '21. Είναι ότι συνέβη στο Μεσολόγγι, στο Αρκάδι, στη Χίο και αλλού. Είναι οι μορφές του Παπαφλέσσα, του Καραϊσκάκη, του Γέρου του Μοριά και τόσων άλλων.

Ήταν πολύ το αίμα, μεγάλος ο αγώνας και δυστυχώς υπάρχει πάντα το Σήμερα, να μας θυμίζει με ειλικρινή αναίδεια, ότι υπάρχει και ο δρόμος της Θυσίας.